

naparte Aleksandrijo z naskokom. Dolgo zapuščeno nesrečno mesto vzdiguje glavo, in se ozira, in gleda, če se mu bliža boljša sreča; pa strašni grom angleških topov iz Abukira ga vstraši in mu pravi, da ni prišel še čas boljše osode in veselega vstajenja.

Še osem let nepokoja in strastne nerednosti čaka slavna Aleksandrija boljše osode, in — prismejlja se ji. Leta 1806 pošlje namreč turški car za deželnega poglavarja v Egipt možaka, kakoršnega je bilo deželi treba. Bil je verli slavni Mehmed-Ali, ki je vpeljal spet po vsem Egiptu mir in red, ki ga že dolgo ni bilo. O koliko skerbí in težave je imel verli mož pri tem slavnem početju, prej ko je Egipt prerodil! Koliko ovér in napotkov je bilo treba odpraviti! — Največja ovéra so mu bili živinski brezpostavni Mameluki, in zatreti jih sklene; — pač prederzno, nevarno početje! — in srečno jih zatara. Terd je bil res, toda le zato, ker je vidil, da poživinčjeno ljudstvo se ne dá preroditi, kakor le s palico in težkim železnim jarmom.

Nato začne verli Mehmed-Ali trebiti, popravljati, zidati in kupčijo obudovati. Starodavna Aleksandrija povzdigne spet glavo in vidi, da se ji bližajo boljši časi, in ne zaspí več v svoji tugi, ampak se začne radostno majati in gibati, in raste od dné do dné, in je dan današnji že spet veliko, lepo, obilo naljudeno in bogato mesto. — Tak mož je pač vse časti in slave vreden! Škoda, da nobeden njegovih zarodnikov ni možak, kakoršen je oče bil. Le Ibrahim Paša bi ga bil dostojno namestoval, pa nemila smert ga je prezgodaj vzela.

(Dalje sledí.)

Pismo našega rojaka K. iz Kitajskega na barki „Novara.“

Matija K. iz Radolice, ki je v pretečenem letu na barki „Novari“, ktera je bila tudi v „Novicah“ že večkrat imenovana, na morje šel se okrog zemlje peljat in jo ogledavat, je svojemu bratu iz Kitajskega (Kineškega) pisal. Iz tega pisma povzamemo sledeče verstice:

Ljubi brat!

V nobenem čudnišem kraji bi ne bil mogel Tvojega drazega pisma prejeti, kakor tukaj v kitajskem mestu Hong-kongu. — Tretji dan malega serpana smo še lesem prišli; prvo vprašanje je berž bilo: ali nas kaj pisem čaka. Silna žalost pa nas je obšla, ko smo zvedili, da še ni nobenega pisma. Sedmi dan zjutraj zgodaj pa se kar hipoma med goricami, ktere v kitajskem morji sém ter tjé iz vode gledajo kakor obrite kitajske glave, poštna barka prikaže. Kako sem veselja poskakoval, ko sem slišal, da nam ta barka pisem prinese. In tako je res bilo. Koj po enajstih pride komisar s precej debelim zložkom pod pazdijo, pa nam tudi vés nevoljen in žalosten naznani, da se je več pisem po poti zgubilo. Moje veselje pa je bilo vendar neizrečeno, ko mi je komisar pisanje iz moje ljube domovine, od Tebe, dragi brate, in od ljube matere naše zročil. Nisem vedel, kaj bi veselja počél; vés norčav letím na zgornji del barke drage verstice brat.

Naj Ti zdaj mesto Hong-kong in njegove prebivavce enmalo popišem. Mesto je ob hribu zidano, kateri se do morja razprostira, na katerem pa ne zapaziš ne najmanjšega drevesa; samo nizka mahu podobna trava ga pokriva. Hiše Evropejcov, ki tukaj živé, so jako visoke in lepe, močno zidane in po najnovejši evropejski šegi izdelane. Kitajske hiše pa so nizke in oborne, in imajo prav majhne okenca, našim linam ali pa luknjam na ogradih podobne. Zidovje je sivo pomalano in strehe so precej plošnjate. Kakor so pa te maloprida in revne, tako zale in imenitne so hiše bogatih Kitajcov, katerih Ti še popisati ne morem. Najlože si pa misliš, kakošne so, če doma pogledaš podobe, na

kterih so kitajske hiše izrisane in ktere se v Evropi povsod lahko dobé. Če bi se Ti pa morebiti preveč okinčane zdele, pa Ti v resnici povém, da so še premalo zale.

Kakor so prebivanja čudapolne, tako neznani so tudi tukaj ljudje, ali temveč igračice v človeški podobi. So po navadi majhne postave, merijo komaj štiri čevlje in pol; imajo do temena gladko obrite lasé, s temena doli pa si spletajo strašno dolgo kito, ktera celó do méč visí; če pa lasje niso tako dolgi, da bi se taka kita mogla narediti, najtanjo černo svilo (žido) va-njo vpletejo. Obraza so rumenkastega, nekteri tudi bakrenega in še drugi so evropejsko belkasti. Možki nosijo široke črnkaste hlače in kratke suknje, ženske pa imajo pač tudi široke hlače, zgornja obleka pa je dalja in do kolén maha. Možki obrazi so večidel čisto gladki, le malo kateremu brada ali berke rastejo.

Ravno danes je nek kitajsk duhoven k našim oficirjem na kosilo povabljen. Naj Ti tega nekoliko popišem. Prav umetno spletena kita mu maha s temena do tál, drugač pa je vsa glava lepo obrita; pod precej visokim čelom se mu svetijo prav majhne černe oči, na katerih se sila lepo zaplotene očala blisketajo; majhen malo tumpast nos mu riže iz obraza; rudečkaste lica z jamicami in ustnice, ktere se zavoljo brezkončnega smeha skor nikoli ne zaprejo, in okrogla brada mu obrazek prav prijeten delajo. Ušesa veliki uhavniki kinčijo, in sicer tako veliki, da bi lahko obličje sončnih žarkov varovali. Obleko ima široko, preč mahajočo suknjo, ktera mu sega do méč, in pod njo se vidijo še dosti bela jopica in bele široke hlače, ktere do kolén segajo, potem se pa v višnjeve nogovice zgubé, ki na koncu v močno zakrivljenih čevljih z zló debelimi podplati tičé. Pokrivala ni imel nobenega. Možicelj ta učí keršansko vero.

Zdaj pa nekaj od tukajšnih žensk. Ločijo se le malo od možkih; obličje se vé da je enmalo gladkeje, kakor se to povsod pri ženskem spolu najde. Sploh so pa vendar možkim tako podobne, da bi se večkrat lahko zmotil in da bi možkega k ženskemu spolu štel, ko bi ne zagledal dosti zgodaj obritega nadglavja; ženske imajo namreč sprelepe černe lasé, ktere si prav umetno splesti znajo. Njih obleka je možki enaka, le suknje so dalje, kakor sem že pred povedal, in imajo veliko širokejše rokave, ktere si prav mično nazaj višajo. Noge so tako drobne, da se človek mora začuditi; persti so ravno zategavoljo spod zaviti, da se noge manje vidijo; koj otrokom jih zavijajo.

Najrevniši ljudjé tega mesta nimajo na suhem nič hiš, imajo le precej velike ladije, v katerih se po katoru vozijo z vso družino. Na tej ladii ribe lové in si jih kuhajo; vse opravila opravljajo, spé in umrejo tudi na ladii. Ta ladija je vse njih premoženje.

Mesto je prav čudež, kakoršnega do zdaj na svojem potovanji še nismo nikjer vidili. Indiške mesta so pač tudi čudapolne; memo kitajskih so pa le komaj njih senca. Prodajavnice (štacune) so napolnjene z najlepšimi in najčudnišimi rečmi. Tam se nič družega ne dobi kakor drago svilnato blago, najlepši slonokosteni izrezki, najumetniše izdelana srebernina itd. Mi Evropejci skor oblišimo o ogledovanji takih lepotij, da ne vemo, kje bi začeli kupovati.

Kónj se tukaj nič ne vidi, in bi se tudi ne mogli rabiti, ker so le dvoje ulice ravne; na vsakem voglu pa je deset ali petnajst sedežev pripravljenih, katerih je nekaj pokritih, nekaj pa, kateri so za lepo vreme, nepokritih. Na levi in desni strani sta dva po tri sežnje dolga kola in pri teh dva Kitajca, ktera nabašeta tak sedež s človekom, ki se va-nj vsede, na rame, ter se pobereta, kamor se jima ukaže.

Življenje je tukaj kaj drago. Kozarec vina veljá en tolar ali pa še več, en kozarec ola (piva) pol tolarja, to je po našem dnarji en goldinar. Res težko se za en polič ola en goldinar plača, pa kaj se če? Včasi se ga vendar tako napijemo, da ga zlo v glavi čutimo; zraven Ti pa

povem, da nas „morske pse“ na suhem pijača veliko hitrejšje upijani, kakor Vas, ki zmeram na suhem živite; nasproti pa mi na morji veliko več prenesemo, kakor Vas kateri. Pervi kozarec bi Te že pobodil, drugi pa popolnoma na tla poderl.

Vlada je tukaj angležka, kakor se tudi angleški govori. Kitajci se vé da med sabo večidel v svojem jeziku kramljajo, posebno pa, če kakošnemu Evropejcu kaj prodajo. Pri barantii so po navadi trije ali štirje, kateri se med sabo kitajski posvetujejo, s kupcom pa po angleško govoré; pri tem pa ubozega Evropejca po navadi opeharijo, ker vesti imajo kaj malo, toliko več pa poželjenja po dnarji. Cvenk, cvenk tudi tû čez vse gré!

Novičar iz avstrijskih krajev.

Iz Marburga 25. okt. Δ Ker niste drage „Novice“ že dolgo nič novega prinesle iz našega mesta, iz kterega se bomo skoro v Pariz in Carigrad mogli peljati, *) nate tû nekoliko verstic.

Tergatva se ravno sadaj naj lepše opravlja. Možnarji pokajo od jutra do večera in skoz celo noč, kakor tadaj, ko je Lavdon stal pred Beligradom. Vina bode dosti in dobrega, al cena pada. Goričke vina se kupujejo po 30 goldinarjev štertinjak. Vaš grajšak, baron Lazarini je v tukajšno vinoprodajavno društvo svojega Marburžana prodal za 50 gold. štertinjak. Kupci bežijo v Zaverče in v Lutomersko. Tukaj se malo ustavljajo. Letina je dobra, tudi so veseli in z repatico celó zadovoljni. Ali kaj bode drugo leto? Enemu streže repata zvezda na boj, drugemu na pomor, tretjemu na veliki sneg, — pa pustimo Najvišjemu svet ravnati! — Škofovska cerkev je večidel dogotovljena. Pervega listopada bode se spet v njej farna služba Božja obhajati začela, ktera se je do sedaj v cerkvi sv. Alojzija obhajala. Posebno lepo bodo orglje v gotiškem slogu, kakor je lepa tudi slikarija na stenah tudi v gotiškem slogu. Veliki oltar je vés na novo pozlačen, tudi prižnica lepo popravljena, in tako bodo o mladem letu naš novi škof našli lepo hišo Božjo, in gotovo bodo z veselim sercom v njo stopili. Tudi škofovo poslopje je pripravljeno in lepo se vzdiguje na cerkvenem tergu čez druge hrame. Sadaj se še ima pripraviti semenišče, in tako se že čez leto in dan utegnejo učiti v Marburgu svete vede Bogoslovja. Ker ravno o vedah govorim, naj omenim, da letos je privrelo sila dosti šolarjev v ljudske in latinske šole. Na gimnazii je 330 dijakov, toraj je treba razporednic napraviti v prvem in drugem gimnazijalnem razredu. Pa med temi je tretjina siromakov, kterim novo utemeljeno društvo za podporo ubogih dijakov dobro koristi. To društvo je nabralo glavnicu od 1300 gold. razun tega še šteje čez sto členov, kateri vsako leto 2 gld. plačujejo. Začelo je delavnost svojo 4. oktobra na dan slavnega godú presvetlega našega cesarja Franca Jožefa. Pred slovesno peto mašo je stopil gospod profesor Terstenjak na prižnico, in je o besedi sv. Frančiška „Paupertas mater mea“ (ubožstvo mi je mati) tako milo in serčno govoril, da nobeno oko ni suho ostalo. Omenil je gosp. govornik, kako tudi marsikteri dijak reči more „Ubožstvo mi je mati“, in kako keršanska ljubezen jim pride na pomoč po milodarih. Po tem je oznanil, koliko premoženja ima društvo in prebral dijake, kateri dobivajo bukvice, kateri papir, kateri oblačilo, kateri denar za stroške od društva. Kakor je izperva vse bilo solznega očesa, tako so se sedaj solzice svetliti začele pa samega veselja. Al

*) Štajarska dežela je res srečna z železnicami: na Dunaj in tako dalje se peljemo po eni strani, po drugi v Terst in na morje; železnica iz Horvaškega in Koroškega se bo stikala z našo; poverh vseh teh pa se bomo iz naše železnice v kratkem času peljali v Zemún, in od tod v Serbijo, na Turško in tako dalje.

komaj je govornik dokončal z branjem imen, že je spet nastavlil svoj govor in je vprašal: zakaj se ubogi dijaki podpirajo? V tem nastavku je živo svojim učencem na serce naložil sedaj že skerbeti, da bodo enkrat svoje dolžnosti do Boga, cesarja in domovine zvesto spolnovali, in je opominjal posebno zvestost cesarju ohraniti, kterega slavni god danes obhajajo milijoni zvestih podložnikov. Po pridigi je bila peta maša, in tako se je 4. okt. spet obhajal v cerkvi sv. Alojzja lep praznik keršanske ljubezni in vročega domoljubja. Učiteljev ima gimnazi z vodjem vred 15, med temi je 5 Slovincov. Slovenski jezik letos učijo trije učitelji, gospodje Raić, Majciger in Lipež. Za rojene Nemce je odločen poseben oddelek. Kadar bomo spet kaj važnega doživeli, bodem Vam berž oznanil, ljube „Novice“. Z Bogom!

Iz Savinske doline na Štajarskem 1. nov. — 1. *) Redki so sicer dopisi iz naše prijetne doline, akoravno se tudi pri nas še včasih kaj pripeti, kar je pisanja vredno. Naj mi bo dopušeno, ozreti se danes nekoliko v minulost. Preteklo je že dvanajst let, kar je naprava železnice, ktera se naše doline samo na vzhodnem koncu dotika, gibčno in neumorno življenje na veliki dunajsko-terzaški cesti zadušila. Iz pervega kmetje niso vedili, s čim da se bodo prihodnjič preživili, ker jim vožnja na veliki cesti ni več zaslužka obetala. Pa sila kola lomi. Tudi oni so primorani bili, se z vso močjo poljedelstva lotiti. Ker pa zemlja posebno v sredi naše doline ni najrodovitniša, je treba bilo, si še od druge strani dohodkov iskati. Cesar narava na eni strani nima, nam ponuja na drugi. Odperli so se močni zakladi izverstnega premoga (Steinkohle) na desnem bregu bistre Savine v Libojah, Bukovcu in Megojnicah griške fare. Stari in mladi so najdlji zaslužek ne samo pri spravljanji tega neprecenljivega blaga na beli dan, temuč tudi pri njegovi razvožnji v Celje, Štore in še dalje. In v resnici se tega imenitnega goriva taka sila razvozi, da se popotnik začuditi mora nad črnim prahom, s kterim je cesta od Petrovskega križa noter do Celja na debelo posuta. Al ne samo rudarstvo olajša poljancom prežitek, tudi po drugi poti si vejo sredstva najti za ložeje izhajanje. Od nekđaj sloveli so naši kovači in kolarji, posebno žavski, kot najpridniši izdelavci tako zvanih „parizarjev“ in zlasti kolés s širokimi šinami. Železnica je spodrla tudi njih rokodelstvo, vendar oni so si vedili kmalo pomoči. Izdelujejo sedaj z velikim vspehom dvokolesne gare (kolavte), ktere delavci na železnicah za vožnjo perstí in kamena rabijo, in jih pošiljajo daleč po svetu v Celovec, na Ptuj, v Kanižo itd. Kaj in koliko ti obertniki izgotovijo, priča dolga rajda ličnih vozičkov, kateri vsaki teden skoz celjsko mesto proti železnici derdrajo, in zdi se mi, da ne bo odveč, ako „Novice“ tudi imena teh hvale vrednih in pridnih mož razglasijo; sta namreč med drugimi Jože Žohar iz Št. Lovrenca in Miha Žagar iz Drešinje vasi, ktera se iz svoje lastne volje s tem delom pečata sebi in svojim rojakom na čast. Razun rudarstva in omenjenega rudarstva in omenjenega rokodelstva donašajo še velika predivnica v Št. Pavlu in obširna fabrika v Štorah, kakor tudi vožnja železnih šin iz Preval na železnico v Celje mnogo zaslužka. — Tako je dvanajstletna dôba značaj naše doline celó spremenila. Nehalo je neusmiljeno terpinčenje uboge živali, utihnilo je gnjusno pokanje z bičem, omolknilo je grešno preklinjanje prevzetnih „stongrajtarjev“, vendar dolina stoji še lepše od nekđaj in vživa s hvaležnim sercom blagoslov Božji, kateri je posebno letos tako bogato čez njo razlit. Vse je veselo dobre letine, zerna je bilo veliko, zelenjava se je dobro obnesla, in tudi terta je rodila zopet žlahno kapljico, s ktero se krepčuje delatrudni in vpešani kmetič. Iz serca mu jo privošimo in z radostjo terčimo ž njim pri kozarcu, kterega

*) Prosimo večkrat kaj!